

Landmandsmødet i Svendborg,

den 2den til 6te Juli 1878.

Den 14de danske Landmandsforsamling er sluttet, og de Frugter, den har afkastet, spredte ud i vide Kredse, for der ad skjulte og aabne Veje at virke til det danske Agerbrugs Udvikling. — Vi sige ad skjulte og aabne Veje; thi vel ville Virkningerne sikkert blive synlig paa mange Maader, særlig i de nærmest liggende Egne, men det forholder sig med de aandelige Sædekorn som med dem, vi lægge ned i Jorden, de have deres Spiringstid, skjult og tilfløret, og er Foraaret koldt, kan der ofte gaa lang Tid hen, inden vi se det første Grønne pippe frem af Jorden. Men dette er os da ogsaa et Vidnesbyrd om, at Værten i al denne Tid har gaaet sin stille men sikre Gang, og oftest viser det sig, at den længste Spiring giver den kraftigste Udfoldning. Vi trøstede os ved denne Tanke, da vi forlode Svendborg og ikke kunde skjule for os selv, at der havde hvilet ligesom en kold Luft, men ogsaa en mere end almindelig Alvor over Deltagerne i Mødet. Og dog var der budt frem Alt, hvad en vidunderlig skøn, mild og sommerlig Natur kunde byde, Alt, hvad den utrættelige fynske Gæstfrihed kunde skaffe til Veje, og næsten et helt Aars Arbejde af en Række dygtige og energiske Mænd. Det er derfor ikke selve Stedet eller Udstillingen og Ordningen deraf, men noget, som de Besøgende bragte med hjemme fra: Trykket af to Aars mindre gode Høst og den deraf følgende Tilbage-

gang i Velstand, der gav Forsamlingen i Svendborg dens særegne Præg. Men har det danske Agerbrug ikke desto mindre kunnet tilvejebringe en lige saa fyldig og omfattende Udstilling iaar i Svendborg som tidligere under gunstigere Forhold, og kunde Besøget fra alle Landets Egne ret godt maale sig med de tidligere Møders, saa vidner dette jo kun paa en glædelig Maade saa vel om vort Agerbrugs Livskraft i det Hele taget, som om den Enkeltes Vlyst og Villie til at ofre for det Heles Vel, og om den vækkende og belærende Indflydelse, der nu mere og mere tillægges de almindelige danske Landmandsforsamlinger. — Men er Jorden saaledes kun godt forberedt til Sædens Modtagelse, og saa vi kun atter Varme og Solskin, saa vil en tilsyneladende eller forbigaende Dvale ogsaa kun vise, at Sæden har slaaet desto dybere Rødder, — og Svendborgmødet vil i sine Virkninger ud over Landet ikke staa tilbage for nogen af sine Sødstende.

At dette kunde blive Tilfældet, skyldes først og fremmest de Mænd, som havde paataget sig det byrdefulde Hverv at gennemføre Sagen. Ved Delegeretmødet 1877 i Kjøbenhavn valgtes til Præsident og Vicepræsident henholdsvis Lehnsgreve, Overkammerherre Holstein-Holsteinborg og Lehnsharoon Suel-Brockdorff, Thorseng, samt til Medlemmer af den forberedende Komite: Amtmand, Grev Brockenhuus-Schack, Formand, Overauditor, Borgmester Schrum, Svendborg, Næstformand, og Baron Schaffalitzky de Muckadell til Skjoldemose. Denne Komite supplerede sig senere med omtrent 30 Mænd fra Fyen, Langeland og Vrå, og Arbejdet fordeltes mellem 7 Subkomiteer, nemlig 1) Komiteen for den almindelige Ordning af Mødet og Udstillingerne, hvori foruden de ovennævnte af Delegeretmødet valgte Mænd tillige deltog Greve Ahlefeldt-Laurvig, Brolykke, Forpagter Clausen, Mullerup, Kjøbmand J. Baagø, Svendborg og Amtvejinpektør Husen, Svendborg; til Komiteens Assistance var antaget som Bygningsinspektør, Arkitekt Ethersberg, Svendborg; 2) Komiteen for Dyrskuet: Ordfører Baron

Schaffalighed de Muckadell til Skjoldemose; 3) for Maskin- og Redskabsudstillingen, Ordfører: Forpagter Clausen, Helager Teglværk; 4) for Arbejdsprøver med Maskiner etc., Ordfører: Kammerherre Sehested = Juul til Ravnholt; 5) for Produktudstillingen, Ordfører: Proprietar Jørgensen til Tiselholt; 6) for Indkvartering og Festrangement, Ordfører: Overauditor Schrum og 7) Komiteen for Udflugter og Ekspursioner, Ordfører: Kammerjunker Sehested, Brændeskovgaard.

Da Delegeretmødet ifjor besluttede, at Mødet skulde afholdes iaar, vare Høstudsigterne gennemgaaende ret lovende. Men Høsten faldt daarlig ud, og i Løbet af Vinteren blev dette kun mere føleligt. Herved lagdes der om ogsaa kun forbigaaende et usædvanlig stærkt Tryk paa Komiteens Arbejder, som kun kunde overvindes ved den Energi og faste Tro paa, at Sagen vilde lykkes, som de allerfleste af Komiteens Medlemmer og ikke mindst dens virksomme Formand vare bejælede af. En af de vigtigste Opgaver, at skaffe Penge, lykkedes imidlertid over Forventning. Fra Hs. Maj. Kongen, Hs. kgl. Højhed Kronprinsen, Indenrigsministeriet, Landhusholdningssekskabet, det Classenske Fideikommiss, Landboforeninger, Bysraad, Sparekasser og andre Autoriteter samt fra Private indkom ved frivillige Bidrag omtrent 47,000 Kroner, altsaa ligesaameget som i Viborg og mere end ved noget tidligere Møde.

Den anden af Komiteens Opgaver, at skaffe Plads, var om mulig endnu vanskeligere. Da man i 1871 opgav den Fordring, som man tidligere ansaa som uomgaaelig til det Sted, hvor et almindeligt Landbrugsmøde skulde holdes, at der skulde være rigeligt af Lokaler til offentlig Afbenyttelse, da aabnede man egentlig først en Udbygning for Svendborg til ogsaa at faa et saadant Møde; thi Byen var i denne Henseende næsten blottet for alt. Med Undtagelse af en Forsamlingsaal paa Raadhuset og et Par Væsestuer, maatte alle Lokaler indrettes paa selve Udstillingspladsen. Men ogsaa det, at finde

en saadan passende Plads ved Svendborg, var heller ikke noget let Sag, da som bekjendt hele Omegnen er overordentlig bakket. Og da man endelig valgte en Mark i den sydlige Udkant af Byen som den af alle bedst stiktede, havde man dog at kæmpe med meget betydelige Ujævnheder i Jordsmønnen. Kun til Redstabsudstillingen fandtes en nogenlunde plan Plads, medens en saadan ikke kunde skaffes til Veje til Dyrskuet. Det opnaaedes dog at faa Staldene anbragte saaledes, at Møningerne kom til at ligge parallelt i hvert enkelt Bygningskompleks, men derimod lykkedes det ikke overalt at finde den bedste Standplads for Dyrene, idet Baasene i et Par Stalde heldede for stærkt fortil, hvorved man ikke kunde overse Dyrene. Paa dette nær bleve dog Vanskelighederne overvundne paa en saa heldig Maade og Terrainet saa godt benyttet, at alle Udstillinger tilsammen dannede et let overskueligt og helstøbt Apparat, ligesom ogsaa Udstillingspladsen med dens Omgivelser gjorde et meget tiltalende Indtryk. Fra Tribunen, som var anbragt paa det højeste Punkt, og hvorfra hele Pladsen kunde oversees, havde man tilhøjre Kvarter og Hestestaldene, bagtil og tilvenstre en Suite af Bygninger, støttende sig til en Række af høje Træer foran „Ringen“, og nederst den broget-livlige Maskin- og Redstabsudstilling, medens Svendborgsund og Thorsengs frugtbare Skraaning dannede Baggrunden.

Kommunikationsvæsenet lod sig derimod forholdsvis lettere ordne. Men de heldige Forhold, som Svendborg med sin Jernbane og lette Tilgang ad Søvejen frembød i denne Henseende, vare ogsaa ydede og benyttede i fuldt tilfredsstillende Maal. Den sydfynske Bane havde indrettet en midlertidig Holdeplads umiddelbart ved Udstillingen, hvor saavel Personer som Gods kunde affættes, desuden var der foranstaltet en Række daglige Ekstratog til og fra Byen, og i det Hele taget fortjener Banestyrelsen og dens Funktionærer i Svendborg en varm Paastjønelse for den Smødelommen og Dydighed, hvormed den fyldestgjorde de ikke smaa Fordringer, som stillede-

til den. Ligeledes havde Generalpostdirektionen, de forskjellige Jernbane- og Dampskibsselskaber med sædvanlig Beredvillighed modereret Fragterne og udvidet Færdselsmidlerne. Til Udflugter i den smukke Omegn var der oprettet Vognparke dels ved Udstillingen, dels ved Thorseng, hvor Vogne til hver Tid kunde faaes til passende Betaling.

Udstillingerne omfattede Dyr, Redskaber og Maskiner, Produkter af og for Land- og Skovbrug samt en Fisteriudstilling. Husfliden var derimod ikke medtaget ved dette Møde, men Husflidsforeningen havde foranstaltet en selvstændig Udstilling i en Bygning udenfor Pladsen.

Ved Dyrskuet's Ordning var der denne Gang foretaget nogle temmelig væsentlige Ændringer, som vi skulle omtale lidt nærmere. Saaledes havde Delegeretmødet bestemt, at de i Samlinger udstillede Husdyr skulde være af eget Tillæg og eget Opdræt, medens der dog vedblivende kun stillede den Fordring til Tyrene, at de skulde være af eget Tillæg eller eget Opdræt. Herved var der gjort et yderligere Skridt til at fremdrage den dygtige Opdrætters Virksomhed, og Dyrskuet er jo derved traadt i et saameget nærmere Forhold til de egentlige Bærere af Landets Kvægavl.

En anden Forandring bestod deri, at Komiteen havde sat Benævnelsen „Angler- og rød dansk Kvæg af ren Race“ i Stedet for den hidtil brugte Betegnelse „Anglerkvæg af ren Race“. Naar man tidligere havde holdt en Klasse udelukkende for Anglerkvæget og dets Afstamninger i ren Avel, saa var dette jo fuldt berettiget og særlig grundet paa den gennemgribende Betydning, som Anglerne have haft for vort Maltekvægs Udvikling. Men dette Forhold havde efterhaanden ændret sig en Del, saa at der nu ikke var saa Grunde, der talte for at fravige den hidtil fulgte Ordning. En stor Del af de i sin Tid dannede Anglerstammer havde saaledes i Tidens Løb udviklet sig saa selvstændig under vore Forhold, at om de end i større eller mindre Grad — dels som Følge af Nedarving, men dels ogsaa som Følge af den uforandrede Brugs-

retning — havde bibeholdt den oprindelige Typus, saa kunde de dog nu med god Ret betragtes som fremgaaede af og saaledes knyttede til vort eget Agerbrug, at de lige saa godt kunde kaldes danst som Angler-Kvæg, og det saa meget mere, som Typen af flere fremragende Stammer var bleven saa ejendommelig, at man endog kunde give dem Navn efter de Gaarde, hvor de holdtes. Samtidig med denne Renabl var der selvfølgelig ogsaa fremkommet mange Krydsninger af Anglerkvæget dels med Dernes oprindelige røde Malkerace, dels med det fra Nordflesvig indførte Malkerkvæg, og paa dette Grundlag, støttet af den ensartede Brug og den Kethed, hvormed de nævnte Racer i det Hele taget smeltede sammen, havde der mange Steder dannet sig konstante Stammer af rødt Malkerkvæg, der ikke frembøde nogen overordentlig Forskjel fra de rene Anglere, og i hvert Tilfælde ikke større Forskjel end den, der fandtes hos de ovenomtalte rene Stammer. Men saalænge Fordringen om ren Afstamning fra Angler vedligeholdtes, var Kvæget fra de „blandede“ Stammer ved vore Skuer alene henvist til Klassen for „Malkerkvæg af andre Racer og Stammer“, og det selv om den foretagne Blanding laa 20 à 30 Aar tilbage. Men ikke alene kom det derved til at konkurrere sammen med vidt forskjellige Dyr, men som Følge af, at det røde Kvæg gjerne var talrigt og godt repræsenteret, laante det denne Klasse, der forøvrigt for en stor Del dannedes af alle mulige Slags Blandinger, en Anseelse, som egentlig ikke tilkom den. Tilmed viste det sig ofte, hvad t. Ex. var Tilfældet i Viborg, at de Dyr, som fik de bedste Præmier i Klassen for „andre Racer“, ofte stode Anglerkvæget saa nær, at det forsaavidt var temmelig principløst og vildledende at give dem et fra Anglerne forskjelligt Navn eller rettere at gjøre dem „navnløse“. Tillige troede man ogsaa, at Berævnelsen „ren“ Race eller Stamme praktisk taget ikke kunde tilkomme saadanne Besætninger, som, skjøndt de for længere Tid tilbage havde modtaget en Indblanding af fremmedt Blod, dog ved Brug og Udvalg efterhaanden havde tilegnet sig et saa ens-

artet Præg og en saa sikker Medarvingssevne, at de i disse Henseender meget godt kunde maale sig med de Besætninger, der almindelig tillægges Navn af rene. Men da det nu navnlig var fra Fyen, at dette røde Malkekvæg af saakaldt fremmed Race blev udstillet, og da man kunde vente, at Fyen netop vilde blive særlig stærkt repræsenteret paa Skuet i Svendborg, var dette en Grund mere til at udvide Klassen til ogsaa at omfatte rødt danst Kvæg af ren Race, idet man dog bibeholdt Navnet Angler ved Siden af, for dermed at give Udstillerne en Antydning af, hvilken Kvægtype der nærmest var sigtet paa. — Vi skjønne heller ikke rettere, end at Klassen, saaledes som den præsenterede sig i Svendborg, retfærdiggjorde denne Sammensmeltning. Thi viste den maasse lidt større Uensartethed her end ved tidligere Skuer, saa var en Sammenligning mellem de enkelte Dyr dog mulig og gav kun Anledning til en gavnlig og frugtbar Tankeudveksling hos de Besøgende. — At der t. Ex. maasse var begaaet en lille Inkonsekvens ved Ordningen af Dyrene, idet en Tyr med nogle hvide Pletter var bleven henført til andre Racer, medens man havde bibeholdt en Samling af rødbrogede Køer, har jo forsaavidt mindre at sige. — Vi maa ogsaa anse det for heldigt, om Ordningen fra Svendborg kunde bibeholdes ved de følgende Skuer, dels af Hensyn til de allerede anførte Grunde, dels for at der derved kan blive Lejlighed til at udpege saadanne Former og Egenheder, der kunne tjene som almindeligt Forbillede for hele vor Avl af rødt Malkekvæg, og dels endelig for at hele vor Styrke af gode Stammer kan blive fremdragen, saa at vi omsider kunne gjøre os uafhængige af den fremmede Tilførsel, thi først da har vor Avl af danst Kvæg faaet fast Fod at staa paa.

Endelig var der foretaget en tredie, men mindre Ændring ved Dyrskueplanen, nemlig, at der i Afdelingen for slagtet Kvæg var blevet oprettet 2 nye Hold for Samlinger af 4 Stude, henholdsvis af jydsk og fremmed Race; Dyrene skulde være fedede af Udstilleren og have været i hans Besiddelse inden

den 1ste Januar 1878. Der tilsigtedes herved end yderligere at give Federen Lejlighed til at vise sin Dygtighed samt at udelukke den Tilfældighed, der ofte gjør sig gjældende ved den enkeltvise Udstilling af Fededyr.

For Fuldstændigheds Skyld skal tilføjes, at Staldrums- pengene vare forhøjede med 1 Krone for en Hest og et enkelt Stykke Hornkvæg (for en Samling betales som hidtil 12 Kr.) samt med 1 Krone for en Samling af Faar.

Dyrskuet var omfattende og stort. Til Sammenligning med de foregaaende Stuer indsættes følgende Tabel over ind- meldte og mødte Dyr; der indmeldtes ved Landmandsmødet i:

	Tillægsdyr af Hornkv.		Heste.	Faar.	Svin.	Slagtekvæg	Falt.	
Horsens	1861	269 (deri 8 Smlgr.)	133	64	14	—	480	
Odense	1863	307	13	175	138	48	—	668
Aarhus	1866	440	11	167	141	74	96	918
Kjøbenhavn	1869	434	29	137	242	76	85	974
Nykjøbing	1872	367	27	109	101	22	29	655
Viborg	1875	412	30	150	100	23	61	776
Svendborg	1878	362	28	122	92	24	34	634

Der mødte af Hornkvæg ved Landmandsmødet i

	Malkkv.	Kjødkv.	Ungkv.	Falt Tillægsd.	Slagtekv.	Falt
Aarhus	211	58	— *)	269	49	318
Kjøbenhavn	300	67	— *)	367	55	422
Nykjøbing	230	29	35	294	26	320
Viborg	175	107	29	311	52	363
Svendb. omtr.	234	32	65	331	29	360

Det sees altsaa, at Skuet i Svendborg med Hensyn til Antallet af indmeldte Dyr var noget mindre end de fore-

*) Ungkvæget er for Aarhus og Kjøbenhavn indbefattet under Malk- og Kjødkvæg.

gaaende med Undtagelse af Horsens. Derimod vare Udeblivelserne meget faa, saa at der f. Ex. af Tillægsdyr af Hornkvæg efter ovenstaaende foreløbige Optælling kun udeblev ialt 31 Stykker eller næppe 9 pr. Ct., medens Udeblivelserne i Viborg for samme Gruppe beløb sig til over 24 pr. Ct. I Antallet af det mødte Hornkvæg staa Skuerne i Viborg og Svendborg derfor omtrent lige og blive kun overgaaede af Skuet i Kjøbenhavn; af Tillægsdyr mødte der endog saa flere i Svendborg end i Viborg. Vi tør ikke søge Grunden til de faa Udeblivelser i den ringe Forhøjelse af Staldrums- og Indmeldelsespengene, men betragte det mere som en Følge af den stadig stigende Interesse, som blive de store Dyrskuer til Del, og som denne Gang viste sig saa smukt hos de fynske Udstillere.

Med Hensyn til, hvor stærkt de forskjellige Racer vare repræsenterede, hidfattes følgende Tal af indmeldte Dyr med Undtagelse af Slagtekvæg, men Ungkvæget indbefattet: af Angler- og rødt dansk Kvæg 209 Dyr med 20 Samlinger; jydsk Malkkvæg 38 Dyr med 3 Samlinger; Malkkvæg af andre Racer 63 Dyr med 2 Samlinger; jydsk Kjødkvæg 28 Dyr med 3 Samlinger; og af Kjødkvæg af andre Racer 24 Dyr; af Heste til sværere Trækbrug indmeldt 69, til lettere Brug 45 og af Fuldblod 8.

Førend vi forlade Dyrskuet, kunne vi ikke tilbageholde en Bemærkning om det uheldige i, at Dyrene ved vore større Udstillinger i Regelen skulle bedømmes umiddelbart efter Ankomsten og ofte efter en besværlig og anstrengende Rejse, hvilket selvfølgelig i høj Grad vanskeliggjør Dommernes Arbejde og ofte gjør det helt umuligt at fælde en rigtig Dom over Dyret. I Svendborg var denne Ulempe temmelig følelig, idet mange af Dyrene først vare ankomne om Natten forud for Bedømmelsesdagen. Forsaaavidt det ikke skulde være muligt at undgaa dette gennem Ordningen af de fremtidige Skuer, var det særdeles ønskeligt, om Udstillerne kunde tage Forholdsregler imod en Ulempe, som de selv lide meget under.

Angaaende Bedømmelsen af de fremstillede Dyr skulle vi henvise til Præmiefordelingen og de Foredrag over Udstillingen af Heste, Malkekvæg og Kjødkvæg, som holdtes under selve Mødet af Prof. Prosch, Inspektør Buus og Dyrlæge Jessen, og som meddeles nedenfor.

Redskabsudstillingen. Den ret udstrakte Anvendelse, som de forbedrede Redskaber og Maskiner efterhaanden have faaet i vort Agerbrug, og den Mangfoldighed af Fabrikata, som efterhaanden er fremkommen, har gjort det mere og mere nødvendigt og ønskeligt at underkaste de vigtigste Grupper en indgaaende og sagkyndig Prøvelse, og det saa meget mere, som det i mange Tilfælde er vanskeligt at bedømme, hvad et Redskab eller en Maskine, som er i Ro eller kun prøves under abnorme Forhold, kan udrette under normalt Arbejde. Allerede ved Kjøbenhavnsmødet 1869 fremsatte derfor Redskabsdommerne et Forslag om at afholde særskilte Arbejdsprøver for Redskaber og Maskiner. Dette førte til, at der forud for Nyljøbingmødet blev afholdt en saadan for Plove, Harver, Grubber og Tromler. Senere i Sommeren 1874 lod Landhusholdningssekskabet foretage en Mejemaskineprøve paa Benzonsdal og Ballensbæk, der kunde betragtes som et Forarbejde til Mødet i Viborg, og umiddelbart forud for dette foretoges en Prøve med Slaamaskiner i Taatum Sø. Disse fagmæssige Undersøgelser bleve ogsaa foretagne ved Svendborgmødet, idet der i Maj Maaned blev afholdt en omfattende Arbejdsprøve for Hestegange og Tærskemaskiner samt Kornrense-, Sorter- og Kornemaskiner. Under selve Mødet gav Kapt. Bluhme, Nørlund, en Udsigt over Udstillingen samt disse Prøver, og tillige blev der omdelt en kort Oversigt over de ved Arbejdsprøven præmierede Maskiner tilligemed de Bemærkninger, som Prøven af Hestegange og Tærskemaskinerne gav Anledning til fra Dommernes Side. Saavel Kapt. Bluhmes Foredrag som denne Oversigt skulle blive meddelte senere.

Dommerne for Redskaber og Maskiner vare Kapt. Bluhme,

Nørlund, Forp. Voelmann, Nørregaard, Docent Borch, Kjøbenhavn, Propr. Breinholt, Vestervig, Godsejer Castenskjold, Borrebysgaard, Forstander A. la Cour, Næsgaard, Fabrikant Hüttemeier, Kjøbenhavn, Gaardfæster Laub, Sludegaard, Forp. Vollesgaard, Hannesborg, Fabrikejer Uldall, Kjøbenhavn, og Forp. Winkel, Aunshjerg. — Ligesom de ved de forhen afholdte Arbejdsprøver fremkomne Beskrivelser og Bedømmelser af Redskaber og Maskiner have været til overordentlig Nytte for Landmændene, saaledes er der heller ingen Tvivl om, at det samme vil blive Tilfældet med det tilsvarende Arbejde i Svendborg, og Landmanden vil sikkert vide at paastjønne den Hjælp, der derved rækkes ham, og hde de nævnte Mænd sin Tak og Anerkjendelse for det overordentlig byrdefulde Hverv, de havde paataget sig.

Som Følge af, at mange af de udstillede Redskaber og Maskiner allerede vare bedømte ved Arbejdsprøverne, fulgtes der et dobbelt Præmiesystem, idet man delte Udstillingen i forhen prøvede og ikke hidtil prøvede Redskabsklasser. Ved Udstillingens Ordning var der foretaget den Ændring, at Redskaber til Mejeribrug vare henviste til Mejeriudstillingen. Tillige var der oprettet et Redskabsmarked, uafhængigt af den egentlige Udstilling. Dette var nærmest skeet som en Smødekommen mod Udstillerne, men var tillige til de Besøgendes Tarv, idet de da vidste, hvor de kunde træffe Sælgeren. Naar „Markedet“ maasse ikke fuldt svarede til sin Hensigt i Svendborg, saa var Grunden den, at der indfandt sig kun hderst faa Kjøbere, og Omsætningen indskrænkede sig derfor til en Ubetydelighed.

Til Afdelingen for Redskaber og Maskiner var ialt indmeldt 713 Numre, og lægges hertil for Sammenligningens Skyld de 119 Numre af Redskaber og Apparater i Mejeriudstillingen, faaes i Alt 832 Numre, der er et større Tal, end der er naaet ved noget tidligere Møde, idet der i Odense var 502, Aarhus 565, Kjøbenhavn 543, Nykjøbing 621 og Viborg 757 — en Talrække, som viser en ret smuk Tiltagen

i Omfang af vore Redskabsudstillinger. Af væsentligt Nytt fandtes forskjellige Detailforbedringer, de amerikanske Mejeremaskiner med Bindeapparat og de efter amerikansk Model forarbejdede enkelte og dobbelte Svingplove.

Som allerede nævnt havde Mejerivæsenet denne Gang faaet sin egen selvstændige Udstilling. Der var opført et Bygningskompleks af 3 Huse, et større ottekantet med lav Mur og højt tilspidset Tag til Smørudstilling og to mindre Huse, et paa hver Side heraf, hvoraf det ene tjente til Ostudstilling, medens det andet dannede en Samling af 8 paa forskjellig Maade indrettede Iskuse (Rum), hvori der var opbevaret Is og Sne. I en lille „Gaardsplads“ mellem disse Bygninger var der endvidere anbragt et „Ismejeri“, og endelig var der tæt ved opført en større Bygning for Mejeriredskaber m. m. Der var saaledes samlet saa godt som Alt, hvad der hører til den mere fremstredne Mejeridrift, og dette lærerige Apparat fuldstændiggjordes end yderligere ved et Foredrag af Docent Fjord om Opbevaring og Anvendelse af Is og Sne samt ved, at han i Forening med Overlærer Hammershøj med en utrættelig Udholdenhed hver Dag forklarede de vellykkede Isforsøg for de talrige Besøgende. Mejeriudstillingen var ret omfattende. Der fandtes i

	Biborg.		Svendborg.	
Apparater og Redskaber	84	—	119	Katalog-Nr.
Stoffer for Mejeriet	10	—	15	—
Smør af sød Fløde	32	—	15	—
do. = syrnnet do.	70	—	86	—
Ost	65	—	73	—

Salt 261

308 Katalog-Nr.

Mejeriudstillingens Ordning var i det Hele ret tiltalende. Smørlokalet var befredt i sin Udstyrelse, men hensigtsmæssig indrettet, ret køligt og tiltalende; derimod var Ostelokalet for lille. Desværre maa det siges, at Kvaliteten af de udstillede Varer ikke svarede til, hvad man var berettiget til at vente paa en

almindelig dansk Mejeriudstilling. Og om end en Del af Skylden maatte kan lægges paa den mindre heldige Aarstid, saa vare Dommernes Udsættelser navnlig paa Smørret dog saa talrige og væsentlige, at der aabenbart maa være en dybere Grund herfor.

Produktudstillingen, der bestaaer af meget uensartede Gjenstande, var ikke stor, men havde iaar vundet ikke lidt i Overfluelighed ved, at Husfliden og Mejeriet havde faaet deres egen Udstilling. Der var ret righoldige Samlinger af Frøsorter, kunstige Gjødnings og Foderstoffer samt brændte Lervarer og Byggematerialier. Foreningen for indenlandsk Frøavl havde fremstillet en særdeles lærerig Samling af de til Græsmarken hørende nyttige og skadelige Planter i sund og syg Tilstand samt Afbildninger af Rodfrugter. Arkitekt Klein havde fremlagt 56 Tegninger til Landbrugsbygninger samt Tegning til en Bondegaard. Produktudstillingen omfattede 151 Katalog-Numre (i Viborg 91), Diablsudstillingen 97 (101), Skovbrugsudstillingen 20 (19) og Fiskeriudstillingen 21 (168). At sidstnævnte Afdeling var saa lille, skyldtes væsentlig, at fremmede og navnlig svenske Udstillere havde holdt sig tilbage.

Ligesom i Viborg var der foranstaltet et Arbejdertog til Udstillingen for meget modereret Betaling, og hvori deltog over 6400 Arbejdere. Om Fredagen foretoges en Række Udflugter til forskellige Egne som Tranekjær, Brahetrolleborg, Holstenshus, Ravnholt, Broholm og Glorup, Odense og Værø, hvilke trods det ugunstige Vejr bleve benyttede af mange af Forsamlingens Medlemmer.

Som den anden Hovedside af Landmandsforsamlingens Virksomhed skal endelig nævnes Foredragene, hvoraf der allerede er omtalt de fem, nemlig over Udstillingerne af Heste, Malkekvæg og Kjødkvæg, over Redskabsudstillingen og Iseforsøgene; endvidere holdtes Foredrag af Prof. Sjørgensen om Sædkistet, af Lærer Nielsen om Græsmarkerne og af Dr. phil. Meinert om nyttige og skadelige Dyr.

Det var altsaa et rigt og omfattende Materiale, bragt til Veje ved store Beføstninger, meget personligt Arbejde og lang Tids travl Virken, der stod rede i Svendborg den 2den Juli, ventende paa at blive taget i Djeslyn og alvorlig undersøgt i Løbet af de 5 følgende Dage; — om det skulde gjøre Nytte, beroede paa, hvorledes Besøget vilde blive. Man vidste vel, at Lyften og Villien hos Landmanden til at se og lære var lige saa stor som forhen, men man vidste ogsaa, at Evnen hos Mange utvivlsom var bleven mindre; ildespaaende og tvivlende Røster havde ladet sig høre; den første Dag bragte kun 418 Dagsbilletter og den næste kun 835; det var derfor ikke uden Grund, at Mange med en vis Ængsteligthed ventede paa, hvad de følgende Dage vilde bringe. Men med Kongens og Kronprinsens Besøg om Torsdagen tog Sagen en lysere Bending, idet der den Dag løstes 4191 Dagsbilletter, om Fredagen 7614 (deri 3193 Billetter til Deltagere i Arbejdertog) og om Lørdagen 9123 (deri 3265 Billetter til Deltagere i Arbejdertog). Desuden havde Mødet 1991 Medlemmer.*)

Vi kunne slutte denne korte Oversigt som vi begyndte, at et Svendborgmødet ikke blevet upaavirket af det almindelige Tidens Tryk, saa kan det til Gjengjæld haabes, at hvert lille Vink, som Mødet kunde give de Besøgende til Agerbrugets Fremme, er blevet saa meget mere paaagtet og vil finde sin Anvendelse tidligere eller senere.

---

*) Ved Mødet i Horsens var der 952 Medlemmer, Odense 1252, Aarhus 1904, Kjøbenhavn 4344, Nykjøbing 1281 og i Viborg 3100.